СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 150. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 28 червня, 1934. VOL. XLII. No. 150. Jersey City, N. J., Thursday, June 28, 1934. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ГОВОРИТИМЕ НА РАДІО

ДАСТЬ КОРОТКИЙ ОГЛЯД СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТИ ЗА РІК І СКАЖЕ ПРО ДАЛЬШІ ПЛЯНИ.

ВАШИНҐТОН. — Сьогодня вечером в 9 годині 30 хвиль говоритиме на радіо президент Рузвелт. В своїй промові президент зробить підсумок своєї діяльности та діяльности уряду за минулий рік, головно в справі боротьби з депресією, а також перекаже свої пляни на майбутне.

Разом з тим президент скаже про деякі законопроєкти, котрі він має на увазі внести в наступнім конґресі. Президент тепер вибирається на вакації. Він сподівається пробути в поїздці на Гаваях і т. д. один місяць. Виїздить він спеціяльно приготованому воєнному кораблі.

В останній хвилині президент не підписав кількох дрібних законів, ухвалених конґресом, наложивши на них вето. Кажуть, що президент дасть пояснення причин, що викликали його вето.

БЕЗРОБІТТЯ ЗМЕНШУЄТЬСЯ ПОВОЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Американської Федерації Праці, Ґрін, заявив, що останніми місяцями безробіття стало зменшуватися систематично, але повільно. Не зважаючи на те, що тепер ще числять 10,267,000 зареєстрованих робітників, усеж деякі полекшення в підшукунню праці стали замітними. Найбільше число безробітних в індустріях було зареєстроване в січні 1934 року, коли воно доходило до 11,755,000.

В січні 1930 року було таких безробітних 3,216,000 і від того часу все зростала їх скількість, поки не осягнула свого кульманаційного числа в січні 1934 року.

КОНҐРЕСМЕН ФИШ ПРОТИ „МОЗКОВОГО ТРОСТУ".

ПІКСКІЛ (Н. Й.). — Конґресмен Гемилтон Фиш говорив тут у гайскул перед клясою матуристів зприводу „мозкового тросту", який створив президент Рузвелт як дорадчу комісію. Фиш різко критикував цей трост, кажучи, що він, трост, не має монополю над мозками професорів каледжів, але має монополь над соціяльними теоріями.

Цей трост хоче змінити в Америці систему приватної власности на систему власности держави. Іншими словами сказати: „Мозковий трост" хоче впровадити в Злучених Державах систему державного капіталізму. Так думає конґресмен Фиш.

ЗНАЙШЛИ МАЧАДА.

ПОРТ ПРИНС (Гаїті). — Тут розповсюднилася чутка, що бувший президент Куби, Мачадо, якого видачі домагався від Злучених Держав, новий кубайський уряд, знаходиться на фармі президента домініканської републики. Зі столиці цієї републики, Сан Домінґо, нема підтвердження цеї вістки.

Коли дійсно Мачадо тепер там, то він дібрався туди через південні кордони Злучених Держав і не буде виданий урядови Куби.

ДІТИ ЗРОБИЛИ ПАНІКУ В СОБВЕЮ.

НЮ ЙОРК. — Ґрупа дітей кинула кусок заліза на третю (електричну) рейку, щоби побачити блиск електрики. Це викликало замкнення току, що спинило собвеї. В одному потязі між пасажирами настав переполох, підчас якого ушкоджено 10 осіб.

ШУКАЮТЬ СЛІДІВ ПАНІ ТОФЕРСОН НА КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК. — Місцева поліція перевела докладну ревізію каюти на пароплаві „Олімпік", у якій їхав з Америки до Европи Подержай ще при кінці грудня минулого року. Кілька годин 10 детективів шукали матеріялу до розвязання загадкового зникнення пані Тоферсон, в убивстві якої підозрівають Подержая.

Про висліди ревізії детективи нічого не кажуть.

ЖЕРТВАМИ „НАЙРИ" СТАЛИ СПОЖИВАЧІ.

НЮ ЙОРК. — Професор шікаґовського університету, Доґлас, заявив на конвенції американської домашньої економіки, що система піднесення цін на продукти споживання та на фабрикати, яку провадить „Найра", вперше чергу відбилася тяжко на споживачах. Міліони споживачів, залишаючись далі безробітними, змушені за все їм потрібне платити підвищені ціни. Таксамо не лекше стало й тим, що працюють дуже обмежений час і за малу платню.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ СКУПОВУЮТЬ СРІБЛО.

ВАШИНҐТОН. — Згідно з новим законом про забезпечення валюти Злучених Держав золотом і сріблом, уряд скуповує срібло. До цього часу вже куплено в ріжних сторонах світу і в Америці 70 міліонів уніцій срібла. За кожду унію заплачено пересічно 44 центи.

Тепер уряд друкує паперові гроші, забезпечені сріблом, по ціні $1.29 за унцію. Ці банкноти скоро звляться в обігу.

ЗІ СТАТИСТИКИ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

На основі міжнародньої статистики найбільше середніх шкіл у порівнанні з числом населення має Швайцарія, де на 22,700 мешканців припадає одна середня школа. Опісля йде Німеччина, де одну середню цкоду мають пересічно 25,300 мешканців, у Франції 25,440, Бельгії 31,430, Румунії 40,750, Австрії 40,590, Польщі 43,030 і Чехословаччині 49,470. Слабше стоїть Італія з 50,000, Мадярщина з 53,670 і Югославія з 82,000 мешканцями на одну середню школу.

СПАЛИВ 25 ГОСПОДАРСТВ

В селі Острові, пов. Пинськ, вибухла пожежа в загороді Максима Островського. Згоріли 25 хат і 141 господарських будинків. Вогонь підложив сам Островський, щоби дістати асекураційне відшкодування. У вогні згинув один мужчина, а дві особи тяжко попеклися.

БУЧА В КОСТЕЛІ.

Підчас богослуження, яке правив епископ Томчак у катедрі в Лодзі, ґрупа членів польської народової партії намагалася розбити богослуження окликами, співами та бійкою. Того самого дня польські народовці авантурувалися на вулицях, зачіпаючи Жидів і вибиваючи Жидам шиби. Арештовано кілька осіб.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ ПОРУЧНИКА.

У Варшаві згинув поручник уланів з Білостоку, Стефан Ухват, що приїхав там на Зелені Свята. Повідомлена поліція знайшла на місці жінку ротмістра 14. п. уланів зі Львова, Гелену Окуліч-Козаринову. Перед слідчим суддею вона зізнала, що стрілила до поручника наслідком особистих непорозумінь, тому її арештовано. Поручник згинув у мешканні своїх знайомих, які самі виїхали до Ґдині, а мешкання відступили на кілька днів офіцирови. Тут він уладив сходини з Козариновою. Ревізія, переведена в цьому мешканні, дала цікавий вислід. Одна кімната була витапетована порноґрафічними ілюстраціями й фотоґрафічними знимками. Мешкання відфотоґрафовано й опечатано.

ЗНОВ НЕОФІТКА.

Донька заможного власника лісів і тартаку в Яблінці, пов. Богородчани, Пепа Барон, утікла з дому і замешкала у свого нареченого Дмитра Лазарука, сина селянина. Кажуть, що вона вихрестилась і вже оголошено оповіди.

ҐРАНАТА ВБИЛА 4 ОСОБИ.

На полі біля села Звижень, пов. Броди, знайшли артилерійську ґранату з часів війни. Коли цікаві знахідники стали її розбирати, ґраната вибухла, наслідком чого згинули чотири особи: 14-літній Влад. Осуховський, 18-літній Іван Лучка, 18-літній Марко Попелишин і 15-літній Стефко Рудак.

БУДДІЙСЬКИЙ МОНАСТИР У НІМЕЧЧИНІ.

Над Боденським озером біля Людвіґсгафену має повстати буддійський монастир, який засновує угорський Жид Требіч-Лінкольн, бувший пастор в Англії. Після війни він перебував у середущій Азії, де з черги став буддійським монахом.

НАПАД НА ЧИТАЛЬНЮ.

До села Заздрість, пов. Теребовля, прибув дня 7. V. 1934 р. український театр „Веселка" і дав три вистави в салі читальні „Просвіти". Це дуже не сподобалося Полякам з цього села, які творять около 30 процентів населення, бо коли „Веселка" давала останню виставу дня 9. V. ц. р., тоді ті Поляки почали обкидувати камінням будинок чит. „Просвіти" так сильно, що актори мусіли перервати виставу і ніхто не міг вийти з салі. Одначе знайшовся відважний чоловік, Родіон Сліпий, безробітний учитель, що вибіг зі салі і разом з Ф. Спотом розігнав напасників. По хвилевім успокоенню, коли артисти мали кінчити виставу, дався чути на дворі дикий рев „бій гайдамакуф". Це відігнані напасники, збільшені числом, почали рубати сокирами вхідові двері, а інші кидати величезним камінням крізь вікна до салі. Напасники, узброєні в сокири, коси й вили, вдерлися до салі й почали розганяти й бити безборонних людей. Та п. Родіон Сліпий і Ф. Спот вигнали їх зі салі; тоді напасники окружили салю і розпочали облогу. Цілий час облоги вони кидали до салі камінням і верещали „аж тераз зґінєце". Над раном прийшла поліція і зліквідувала напад.

Цікаво знати, чи поліція повідомила вищі власти про те, що Уміж облягаючими був начальник громади і вчитель місцевої школи — що з уряду мають пильнувати порядку й ширити культуру.

ЗЛОЧИН НА СЕЛІ.

Страшний злочин викрито в селі Гавриляк, пов. Городенка. Ще в березні ц. р. щез без сліду місцевий господар, 60-літній Михайло Марук. Слідство викрило, що його вбила власна жінка Софія при помочі сина Стефана, яким Михайло не хотів записати частини свого маєтку. Щоби затерти сліди злочину, порубали сокирою тіло на кусники, вложили до мішка і закопали в полі, де той мішок тепер знайдено. Обоїх винуватців арештовано.

НЕДОСПІЛИЙ РОБІНЗОН.

На головному двірці у Львові придержала поліція 11-літнього Петра Черху, що втік з дому своїх родичів у Сарнах за намовою двох товаришів, з якими мав зійтись у Львові. Знайшовшись на головному двірці у Львові, він розплакався, бо товаришів не було, а він сам не знав, де подітись у великому місті. Поліція взяла його тимчасом до арешту.

ТРАҐЕДІЯ НЕОФІТА.

Пасажири, що їхали потягом з Бродів до Красного, були свідками жахливої траґедії. Перед стацією Ожидів ішов шляхом напроти потягу якийсь молодий чоловік і в моменті зустрічі з машиною кинувся нагло під її колеса. Потяг припинено і добуто трупа нещасливця, якому колеса відтяли обі ноги й розторощили голову. Хто він, покищо не знати. Попереднього дня він зголосився був в управі місцевого тартаку і просився до якоїсь роботи. Казав, що походить з Підкаменя і вихрестився з жидівської віри в греко-кат. обряді. В тартаку йому роботи не дали і він, не маючи сили шукати дальше праці, скінчив самогубством.

ХОТІЛИ СПАЛИТИ ГРАНИЧНИКІВ.

Два сторожі з коломийського інспекторату граничної сторожі дізналися, що в селі Текучі, пов. Коломия, знаходиться тайна горальня. Коли граничники увійшли до стайні, де містилася горальня, селянин, її власник, замкнув за ними двері на сильну засуву і підпалив стайню. Повстала пожежа, якої сторожі не могли вгасити. Аж після довгого часу, душачись у димі, знайшли у стайні сокиру і вибили нею у стіні отвір, яким видобулися наверх. Доходження виказали, що селянин, який фабрикує горівку, мав кількох спільників. Всі повтікали і тепер шукає їх поліція.

ДО ЧОГО ЗДІБНІ ЗАБОБОННІ ЛЮДИ.

Ще й до сьогодні удержується по деяких темних селах забобон, що коли, мовляв, хтось у селі повіситься, то те село навіщуватимуть 7 літ ріжні нещастя, а перш за все посуха й град. Одинокий ратунок перед нещастям — каже забобон — того чоловіка, що повісився, треба викопати з гробу і кинути в річку, щоби поплив з водою. Такий власне випадок трапився в селі Заболотівці, пов. Чортків, де якісь невідомі люди викопали з гробу тіло Грицька Винника, котрий повісився минулого року, і кинули разом з домовиною в Серет. Домовина з тілом поплила з водою і її виловлено у віддалі яких 60 кільометрів від Заболотівки.

САМОГУБСТВО З БОЯЗНИ.

Страшною смертю згинув 18-літній Чеслав Бляєр, учень III. року вчительської семинарії в Тернополі. Він дістався до придорожної печери, обляв себе бензиною і підпалив себе сірником. Ставши цілий у вогні, вибіг на поле, де побачили його прохожі і з трудом згасили вогонь. Страшно попеченого відставили до шпиталю, де він незабаром помер. Причиною самогубства було побоювання перед лихою нотою.

З УСПІХІВ ГАРКАВЕНКА В БЕРЛІНІ.

Олександер Гаркавенко прилучив до своїх перших успіхів проти Німеччини (Ферінґер) і Радянського Союзу (Цейсіх) ще три блискучі перемоги за час останнього квітневого тижня. Чемпіона Центральної Америки, Томсона, поклав Гаркавенко за 48 хвилин. Лотиша Ґрінберґа за 3 (!) хвилини. Німця Маерганса за 7 хвилин. Турнір перейшов з виключенням одної третини конкурентів, що мали по 6 поразок, у другу стадію. З 20 учасників, які ще залишилися, 9 не мають поразок. Заступник України має кількох незвичайно сильних противників. З них у першу чергу слід згадати бувшого світового чемпіона, Естонця Яна Яго. Далі слідують: Німець Ганс Шварц, Естонець Олександер Петерсон, Італієць Джюліо Травеліні, заступник Злучених Держав Америки, Неґр Реджіналд Сікі, російський Німець Якоб Затурський, бесарабський Румун Василь Колев і Німець Людвик Дозе. Поляк Леон Пінецький тимчасово в турнірі участи не бере, мотивуючи це своїм пораненням (?) у боротьбі з Дозе. Кожний виступ Гаркавенка зустрічає все теплішу оцінку в німецькій пресі.

НІМЦІ ВИДАЮТЬ ПОЛЬЩІ УКРАЇНЦЯ, ПІДОЗРІЛОГО В УБИВСТВІ ПЄРАЦЬКОГО

БЕРЛІН. — Дирекція поліції проголосила, що в Свінемінде арештовано Евгена Скибу, років 26, котрого підозрівають в участи вбивства польського міністра Бронислава Пєрацького, яке наступило у Варшаві 15 червня. Арештованого видано польській владі.

Поліція подає, що Скиба згідно з описом цілковито подобає на одного з трох виконавців атентату на Пєрацького.

ВАРШАВА (Польща). — Офіціяльно проголошено, що арештований німецькою поліцією Евген Скиба є виданий польській владі і є членом української терористичної орґанізації.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — Польська Аґенція Телеґрафічна подає таке:

Від якогось часу влада безпеки запримітила, що кілька осіб, яких підозріває у приналежності до ОУН, виїжджали у невідомій цілі до Кракова і привозили з собою таємні клунки. В кількох випадках стверджено, що в клунках були вибухові матеріяли і нелеґальна література ОУН. На основі тих помічень прокуратура наказала перевести численні ревізії й арештування на просторі львівського воєвідства. Підчас ревізії викрито більшу скількість вибухових і пропаґандивних матеріялів, лябораторію і низку нотаток, які вказують на ведення таємної діяльности. За цю діяльність придержано низку осіб. З огляду на слідство влада держить у тайні назвища арештованих і подробиці ревізії.

У звязку з тою акцією українських націоналістіс арештовано теж у Кракові біля 30 осіб, яких назвищ теж не оголошено.

ЗА ВБИВСТВО ПОЛЬСЬКОГО ПОСТЕРУНКОВОГО.

ТЕРНОПІЛЬ. — Тут судять 4 Українців з Токів: Петра Флінта, кравця; Олександра Литвина, коваля; Евгена Костецького, студента; і Якима Флінта, столяря, за вбивство старчого постерункового, Йосифа Ґловяка. В акті обвинувачення кажеться, що Ґловяк був дуже енерґійним у висліджуванню політичних проступників, головно членів ОУН. За один тільки 1933 рік він зробив 33 доносів, а служив у Токах 10 років, та повидавав судови всіх українських студентів і активніших господарів, яких позасуджувано на вязничні кари. Обвинувачений Костецький підсунув Ґловякови як конфідента підсудного Флінту, щоби той міг доносити націоналістичній орґанізації в селі про всі наміри Ґловяка. Як Ґловяк зорієнтувався і хотів арештувати Флінту, рішено виконати на Ґловяка замах і його вбити, що й сталося.

Крім того акт обвинувачення закидає, що підсудні держали в себе такі книжки, як „Борці за правду", „Боротьба за огнище української культури", „Сурму", „Борись", „Боротьба за волю", замовляли панахиди за пок. Данилишина і Біласа, збирали гроші на політичних вязнів і працювали в „Рідній Школі", „Соколі", „Сільськім Господарі" й „Бандурі" і були всюди орґанізаторами та провідниками.

ЗА ЩО СУДЯТЬ 14 СЕЛЯН.

САМБІР. — У процесі проти 14 селян з Мокрян, Костільник і Купнович, мостиського й рудецького повіту, прокураторія закидає підсудним, що вони чинно напали на двох постерункових, вживаючи револьверів, колів, вил і інших річей, і побиваючи їх сильно камінням і колами. Сталося це тому, що постеренкові зняли в Малих Мокрянах зі свіжо висипаної могили хрест з написом „Борцям за волю України", який був прибраний українськими прапорцями. Тісамі постерункові зняли такусаму таблицю і з могили у Великих Мокрянах. І пішли до війта та зажадали від імени старости, щоби могили були розсипані. Війт заявив, що того зробити не може. Коли постерункові покидали село, почули биття дзвонів і побачили маси людей, узброєних у ріжні річи. Люди кричали: „Ми вам дамо, Мазури, Ляхи". Стріли постерункових не помагали, бо люди падали на землю підчас стрілів, так, що вони їм нічого не робили. Щойно коли постерункові замкнулися в одній хаті, до якої вдерся з вилами Андрій Хома, вони його вбили вистрілом, а самі потім повтікали, бо юрба кричала: „Вбити їх".

СВЯТО ПОЛЯГЛИХ У КРАКОВІ.

КРАКІВ (Польща). — Першого дня Зелених Свят перейшов головними вулицями міста пітьтисячний похід з українських студентів і старших членів української кольонії з 13 вінками. Вони йшли відвідувати на краківськім цвинтарі могили стрільців української армії, що померли в таборах інтернованих в Домбю і Вадовицях.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ МОСКВУ.

Від якогось часу зачинають появлятися в американській пресі чимраз частіші звідомлення про Україну під Совітами. Особливо дасться це завважити в передовій американській ґазеті, якою є „Ди Ню Йорк Таймс", від того часу, як там змінено кореспондента з Москви, яким був довгі літа Волтер Дюренти, котрий постійно промовчував навіть найважніші події, звязані з Україною. Але й тепер відомости з України йдуть через Москву, де їх совітська цензура освітлює на свій лад. У такім виді дістаються вони до совітської преси, звідки перебирають їх чужинецькі кореспонденти та пускають з відповідними коментарами в світ. Тому так важко знати, що саме діється на Україні. Та буває, що навіть ті окрушини, що перейшли через московсько-совітське сито, кидають дуже ясне світло на правдиві відносини на Україні. До таких відомостей треба зачислити новинку про напад громади людей у Дніпропетровську, на Україні, на жидівського робітника-комуніста і його матір та брата.

В тій процензурованій новинці признається американський кореспондент, що годі довідатися про причину, чому це гурма людей напала на Жида-комуніста і його вбила. Зазначує тільки, що Совіти намагаються знищити расову ненависть і не допускати до протижидівських настроїв і погромів. І подає, що в данім випадку українська місцева совітська влада не виявила потрібної активности, щоби викрити та покарати виновників нападу. Тому населення Дніпропетровська віднеслося прямо до Москви, щоби вона вислала свого прокуратора, який розправивсяб з „кулаками", котрі поширюють на Україні антисемітизм і погромництво, зазначуючи, що Жиди становлять велику частину населення Дніпропетровська.

Ота новинка дає дуже багато до думання. Вона в першу чергу потверджує те, що подають утікачі з України, або про що пишеться в багатьох листах з України, що там шириться в застрашаючий спосіб ненависть до совітських комісарів та урядовців, яких більшість є Жидами. Такесаме діється і на інших землях під Совітами. І тому панує така думка, що упадок большевиків буде получений з новою филею погромів. Отсе, наскільки воно має відноситися теж до України, може нас усіх чимало турбувати. Бо що не булоб з такими погромами, хто їх не вчинив би, відповідальність падатиме, як це досі бувало, виключно на український нарід. Щодо цього, то все жидівство поставиться так солідарно, як ставиться солідарно проти Гітлера, як стануло в обороні Шварцбарта. Оту катастрофу з погромами можна спинити, але тільки спільними українськими і жидівськими силами, а ніколи жалобами Жидів перед Москвою, чи поширюванням фальшивих вісток про погроми Жидів Українцями в Галичині.

БАТЬКІВЩИНА.

Слово „батьківщина" визначало у клясичних народів „землю предків" — „патрія".

Батьківщиною кожної людини була частина землі, котру освятилаб її хатня чи національна релігія, і в котрій лежали кости предків та перебували — як вірили давні люди — їхні душі. Маленькою батьківщиною була родинна загородка зі своїм огнищем і своїми могилками. Великою батьківщиною була громада зі своїми героями, зі своєю свяченою огорожею та релігійно-визначеною територією. — „Свята земля батьківщини", — казали Греки, і цей вираз не був у них порожнім словом. Все, що людина мала найдорожчого, змішувалося з батьківщиною. В ній вона знаходила своє добро, свою безпеку, своє право, віру, своїх богів. Стративши батьківщину, вона все те тратила. Така батьківщина не була для тодішньої людини лише місцем осідку. Досить їй було покинути її святі межі, як вона не знаходила вже більше для себе ані релігії, що була відмінна в кожному окремому місті, ані жадного суспільного звязку. Лише в батьківщині знаходила вона свою гідність і свої обовязки. Треба її любити, як релігію; коритися їй, як Богови. Треба любити її, казали вони, славною і незвісною, багатою і нещасливою. Треба любити її за те добро, яке вона нам дає, і за те зло, яке вона нам приносить. І великий грецький фільософ, мудрий Сократ, засуджений несправедливо на смерть, не дурно так говорив: — „Батьківщина — це більше ніж батько й матір, і як несправедливою вона до нас не булаб, ми мусимо зносити цю несправедливість, навіть не намагаючись її уникнути".

Греки чи Римляни ніколи не вмирали з відданости до якоїсь одної людини чи через якісь гонорові проблеми, а лише за батьківщину. Бо якщо батьківщина була в небезпеці, їх релігія була в небезпеці. Кожний знав, що коли ворог заволодіє його батьківщиною, вівтарі його богів будуть розбиті, вогнища понищені, культ знесений... Патріотизм давніх народів був ніби формою їхньої побожности.

Але така форма патріотизму могла тревати, поки батьківщина обмежувалася лише мурами одного міста. З появою й розростом римської імперії, виникає нова форма патріотизму, як привязаности до державних установ, законів, звичаїв, визнаних форм життя. Громадянин продовжує відчувати свої обовязки до батьківщини, віддає далі за неї свою кров і життя, але робить це вже не в обороні своїх національних богів та предківської хати, а в обороні тих форм життя, до яких він звик і які видаються йому „рідними". Цей рід любови до батьківщини вже не був такий абсолютний, як попередній: батьківщину любили лише настільки, наскільки любили її закони й установи, наскільки любили той політичний режім, що в ній панував. Той-же, кому цей режім не подобався, почував себе вільним від всяких обовязків до батьківщини. Поволі думка окремої людини, думка партії і її триюмф робилися важливіші ніж триюмф батьківщини. На таке відношення до батьківщини вплинуло в значній мірі і християнство, а потім ріжні інші універсалістичні та космополітичні доктрини, які ставили Бога, родину, людську особу вище від батьківщини.

Та з поширенням національних рухів в XIX і XX. вв., з поширенням національної свідомости, починається поволі новий культ батьківщини, що все більше наближується до давньо-клясичного культу, і має в собі всі риси нової релігійности. — „Поняття батьківщини, як ми його розуміємо тепер, каже французький соціольоґ Лє Бон, зробилося можливим лише тоді, як сформувалася національна душа. Завжди у всіх народів і в усіх століттях існувала більша чи менша сітка почувань, ідей, традицій і спадкових вірувань, що формують душу людського колективу. Обмежена перше на родину, потім поширена на село (громаду), місто, провінцію, колективна душа поширюється на всіх мешканців відповідної країни, нації щойно в пізніших часах. Індія впродовж 2,000 років не знала ніякої іншої політичної одиниці як село, і саме тому вона завжди знаходилася під владою чужинців".

Проти універсалізму та космополітизму здіймається голос націоналізму, який каже: — „Патріотизм спирається без сумніву на ілюзію, коли робить зі своєї батьківщини осередок світа. Але хіба ціле наше життя не тримається низкою таких ілюзій, з котрих треба приймати лише ті, що є найменш хибні та найбільш корисні? Отже для світа є потрібним, щоби кожна нація працювала на свій власний рахунок. Коли би кожна з них хотіла діяти за цілий світ і — з любови до людськости — за цілу людськість, то вона або цілком нічого не зробила би, або злила би долю цілого світа зі своєю власною, або ризикувала би в цілому цілковито помилятися. В світі буває найчастіше, що найуспішніше співробітництво має місце тоді, коли воно відбувається несвідомо і навіть в формі взаїмної конкуренції". (Гіо, Л'Ірреліжіон де л'явенір, с. 164).

І відповідно до цього, навіть у католицтві, принципово універсальному, відзначається нове зрозуміння значіння батьківщини і нації. Так кардинал Мерсіє писав, що „релігія Христа зробила з патріотизму закон: нема совершенного християнина, який не був би совершенним патріотом". І коли бельґійські вояки яких героїзм подивляв кардинал Мерсіє, сам Бельґієць, чули від нього ці вислови пошани й подиву і відповідали, що виконували лише свій обовязок, і що того вимагала їх національна честь, то кардинал Мерсіє стверджував, що в той спосіб „виявляли вони релігійний характер свого патріотизму". „Бо патріотизм, казав він, є святий, а замах на національну гідність є свого роду блюзнірською профанацією".

Зрештою сам Христос був великим патріотом свого народу і довго не хотів дивитися за межі своєї батьківщини, кажучи, що — „Послано мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого". І коли одна жінка Канаанка приступила до Нього й благала вигоїти її біснувату доньку, відповів Він їй так: — „Не годиться взяти в дітей хліб і кинути його собакам". (Матвія XV, 22—26). Таксамо своїх перших учнів посилає Він лише до „загублених овечок дому Ізраїлевого" і притому настоює: — „Не йдіть шляхом поган і не входьте в город самарянський". (Матвія X, 5—6).

Евген Онацький, Рим.

„ПРАВДА", „СІЧИ" І ЮВИЛЕЙ Д-РА ТРИЛЬОВСЬКОГО.

(Допис з Галичини).

З нагоди 70-ліття життя д-ра К. Трильовського та 50-ліття його громадянської праці появилася в тижневику „Народня Справа" у Львові стаття з дуже прихильною оцінкою діяльности того українського діяча. „Народня Справа" розходиться по Галичині у **37** тисячах, має отже величезний вплив на народню масу. Це дуже заболіло редакцію органу еп. Хомишина, клерикальну ґазету „Правда", яка, не перебираючи в словах, скритикувала дуже гостро д-ра Трильовського, а за найбільший його гріх уважає основані ним перед війною... „Січи". І тут вже „Правда" дала собі духа, розсіваючи про „Січи" просто брехні. „Правда" (яка це „правда"?) каже що „Січи" були „овіяні сатанським духом", що в них було „чимало зухвальства, бунту, задиркуватости", що вони „відбували походи, збори, фестини, здвиги і т. д. підчас ранішніх богослужень з трубами і співом", — хоч чогось подібного **ніколи,** ні в Галичині, ні на Буковині **не** бувало.

І каже дальше „Правда": „Сам Люципер зі всіми пекольними силами не зробив більше зла в українськім народі, як той „батько Кирило". І то дивно: священичий син, здібний бесідник, орґанізатор політик, письменник, посол, редактор". — По думці „Правди" — головна хиба д-ра Трильовського в тім, що він не пішов дорогою „католицької праці", а через те нарід здеморалізував: „Гадав мати Україну **без пана,** а може ще і без декого. І так української держави нема, а „Січи" на сором усім щезли".

Як бачимо, „Правда" у своїй злобі не хоче сказати правди, що „Січи" не щезли, але що їх **розвязав польський уряд,** і то чисто, **щодо одної!** Як видно — уважав він їх для себе дуже некорисними та небезпечними. І декотрі інші українські інституції польський уряд розвязав, от як н. пр. багато читалень „Просвіти", — але не всі, тай позволяє дальше читальні „Просвіти" закладати. Але розвязавши **всі „Січи"** — не позволяють Поляки заложити **ні одної** нової! Значить, — розуміють вони краще вагу і значіння „Січей", як „Правда".

Зрештою і на це не треба забувати, що частиною „Українського Січового Союзу" були і „Товариства Українських Січових Стрільців", що стали основою українського Січового Леґіону. Статути тих товариств уложив і затвердження їх у намістника Бобжинського виборов також д-р К. Трильовський. На це „Правда" — коли любить правду — не повинна також забувати. І не повинна вона писати, що „прогула" „слава" бувших Січей". Ні! вона не прогула, але жиє далі серед українського народу, а пісні про „Січи" і могучий січовий рух скріпляють і теперішнє молоде покоління в його праці і в його надії на свобідну й соборну Вітчину!

Осавул.

ВІСТИ З БАЛКАНУ.

(УП) В Загребі приготовляється великий славянський сокільський здвиг. Коштом 38 міліонів динарів збудовано великий стадіон. Дуже його стерегли, але таки не встерегли, бо невідомі люди нічю його підпалили. Підпалили ті, які вважають такі всеславянські здвиги за знаряддя поневолення інших націй. На відкриття здвигу мав приїхати до Загребу сербський король. Але тому, що ані війську ані поліції не вдалося зловити справників підпалу, він відмовився від того, мабуть зі страху за своє життя.

На стації в Загребі вибухла в міжнародньому потягу пекольна машина, вложена туди хорватськими повстанцями. Зразу думали, що це зробили хорватські еміґранти. Одначе слідство виявило, що справники, себто хорватські революціонери, знаходяться таки в самому Загребі. Цей факт заворушив увесь світ, бо через нього тратить на повазі сербська залізниця, і може бути таке, що публика взагалі перестане їздити сербськими залізницями.

Чужі подорожні оповідають, що при переїзді через сербську територію мається враження, що вона вся знаходиться в стані облоги. По кілька разів у потягу відбуваються контролі. Навіть усі Серби мусять мати пашпорти, а не лише чужинці. Всюди повно війська й жандарщмерії. Навіть залізничники ходять узброєні.

В Білгороді засуджено двох хорватських революціонерів орґанізації „Усташа", одного на 15 літ, а другого на 10. Кілька дістали менші кари. У всьому обвинувачують Італію й Уґорщину, таксамо, як і в нашому випадку обвинувачують Німців.

Почався в Білгороді процес проти 8 членів хорватської визвольної орґанізації „Усташа". Серби загально твердять, що до тієї орґанізації належать самі невідомі люди. Тимчасом з процесу виходить явно, що це трохи не так. Серби судять тепер 4 приватних урядовців, 1 банкового директора, 2 мулярів і 1 фризієра.

Болгарський уряд узяв тепер гострий курс проти македонської визвольної орґанізації. З того приводу прийшло до бурливих демонстрацій у Софії, Ґорна Джумая та Петріч проти тої політики уряду.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольга Бесарабова, від. 47, повідомляє всіх своїх члениць, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 1. липня, в годині 2-гій пополудни. Обовязком є кождої члениці прибути на мітінґ і вислухати справоздання за перших 6 місяців. Є важні справи до полагодження, котрі мусять бути вирішені на тім мітінґу. Не явившіся члениці будуть карані після ухвали. Ще раз пригадується, що наш відділ голосував за реформу грамот і це треба використати, щоб не було запізно. — Відділовий Заряд.

Політичний неграмотний.

— Будь ласка, чи ви комуніст, чи фашист?

— Ні, я шахіст.

— Дома маю два гарні старі образи.

— З яких часів?

— Ще з тих часів як я мав гроші.

Н. К.

ГАЙДАМАКА КОСМАТИЙ.

(Історичне оповідання).

9)

Коли гайдамаки тягли віз, Луць пішов до монастиря подивитися, хто то прийшов.

— Чатир пан! — крикнув Косматий. — Як ти сюди попав?!

— Я не пю богопротивних напитків і тому спасся, — відповів сухо Мурдоулат. Коли напали на нас, я втік перший. Спустився в дебру з моїм скарбом, з моєю Фатьмою. Там я сидів аж до рана. Коли допевнився, що кромі вас нема тут нікого, приходжу просити, щоби ви нагодували мою пташину. Цілком обезсилена. Тепер, слава Богу, мабуть вснула.

— Гей, Куций! Випусти наші перепелички. Скажи Марті, щоби ґаздувала тут так, як то було на хуторі у полковника Крутифіста.

Косматий лишив опришка самого, поставив варту коло воріт і при фіртці; пішов до кімнати, де Марта з дівчатами ходила коло Фатьми, що лежала без тями.

— Бідне дівча! — жалувала Марта. — Боюся, чи не вмерла.

— Як умерла, то вмерла. Не ми з вами замучили її.

— А чи ви знаєте, пане гайдамако, яка то важна паннунця?

— Не моя, то я нею й не журюся... Хтож тота панна?

— То панна значного царського роду. Дочка Ширин-Мухамет-Герай-мурзи.

— Ну, шляхтянка. Ще і ясновельможна. Чатир-бей має щастя. Возьме за неї грубі гроші.

— Чатир бей? А деж він?

— Сидить на подвірю!

— А знаєш, пане ґайдамако, що то за біс?

— Знаю.

— А не соромно вам з такими лайдаками брататися?

— Соромно.

— То чому ви його не повісите на воротах?

— Бо воріт чорт мав. Черці забрали.

— То можна і на осиці.

— І осики я в цілім Кримі не бачив.

— Ви жартуєте, не знаючи, що ваш приятель підпалив дім її батька і в метушні вкрав бідну Фатьму і продав її Селімови. Її і били і мучили. Бог знає, що з нею в гаремі робили. Не здалася.

— Ну, ну!

— Бо вона любить свого судженого, Шагін-Герая.

— Раз вона роздобула ножа і троха не зарізала Селіма.

— Чорт, не дівка!

— Кажуть, що Селіма проженуть і ханом стане її суджений. Кажу вам, пане гайдамако, що добре було би заслужити собі на вдячність такого пана.

— Та яким способом?

— Повісивши опришка і відіславши Фатьму її батькови. За неї Ширини випустили би з неволі багато нашого народу.

Косматий вийшов на подвіря до своїх гайдамаків. Побалакав з ними і за хвилину вони звязаного Мурдоулата тащили до підземної келії.

Коли Косматий вернувся до хати, Марта кинулася йому на шию і стала виціловувати.

— Давно би так, — сказав Косматий, вириваючися з обіймів. — Ну, а ти, панно Ширинко, чи Герайко, чи як там тебе звуть, зїдж щось бодай троха і виспися. Сам відвезу тебе, до кого схочеш. Схочеш, то до твого батька, схочеш, то аж до Кафи, до твого Шагін-Герая.

(Кінець).

М. Ґлойнарич.

ЗА ЧАСОПИС І ЗА ТРУД.

Свому приятелеви, сільському крамареви, посилав громадський писар Ярко що дня перечитаний часопис своїм чотиролітнім синком Хведорком. Одного дня, як писар перечитав часопис, прикликав Хведірка, щоби відніс крамареви Петрови. Та Хведірка ніде не було. Всі шукали хлопчини, та не могли знайти. Вкінці малого збиточника знайшов старий наймит Артемко в саді на черешні та привів його до батька.

Батько зрадів, що син знайшовся, та не хотів того показати, а на силу вдавав сердитого.

— Хведоре, — сказав доволі строго — віднеси ґазету до крамаря Петра.

Хведірко дивився лише на часопис, одначе не хотів торкнутися.

— Ну, що це? Чому не береш ґазети? — спитав батько.

— Я... не хочу... йому більше носити ґазети — відповів Хведірко досить рішучо.

— Чому не хочеш? Якто? Гадаєш, що я просити буду тебе?

— Тому, що він мені ніколи не дасть ні цукорків, ні ледоватого цукру, нічого.

— Ти непотрібе один. Чи хочеш, щоби я вибив тебе? Га? Зараз мені візьми ґазету та занеси її. Чи ти зрозумів?

Хопчина побачив, що з батьком нема жартів, узяв ґазету та вийшов із хати.

У души хлопчини йшла страшна боротьба, бо мусів послухати батькового приказу, а проти своєї волі. Спосіб, яким хотів збойкотувати скупого крамаря, справді дуже добрий, та попсував йому його батько.

Як прийшов у крамницю, навіть не поздоровив крамаря, лише кинув часопис на прилавок і вийшов скоро.

Крамар зчудовано глядів за хлопчиною, не розумів його дивної поведінки. Вибіг із крамниці та кликнув:

— Гей, Хведорку! Вернися зараз! Ходи, не бійся!

Хведірко вернувся, думав, що крамар хоче щось йому дати за його труд, а крамар каже:

— Тепер ти сядь на моє місце, а я тобі присесу ґазету та покажу тобі, як ти на будуче повинен поводитися. Знаєш? Бо то не гарно, коли такий малий хлопець такий нечемний та неввічливий.

Крамар узяв часопис і вийшов, а Хведірко сів на його місце за прилавком. Крамар за хвилиночку вернувся, приніс Хведіркови часопис і каже:

— Добрийдень, пане! Тато поздоровляють вас і присилають вам ґазету. Прошу!

Хлопчина взяв часопис, устав і каже:

— Поздоров тата та подякуй йому за ґазету, а тобі ось трохи цукорків за твій труд.

І хлопчина взяв із слоїка кілька цукорків і дав крамареви.

ДРУГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД У ПРАЗІ

Український Академічний Комітет для Міжнародньої Інтелектуальної Співпраці при Лізі Націй видав у Празі книжку „2-гий Український З'їзд у Празі". Ця книжка містить докладні відомости про організацію й праці Другого Українського Наукового З'їзду за межами України та дає повні підсумки й огляди наукової діяльности української еміграції за останніх десять років. Цінним є в ній короткий зміст доповідей та рефератів, які були виголошені на з'їзді, та всі постанови, ухвалені з'їздом.

У з'їзді брали участь 137 українських учених, які прибули до Праги з ріжних сторін. Наукова праця з'їзду була виконана в чотирох секціях, якими були: 1) Історично-фільольогічна, 2) Правничо-економічна, 3) Природничо-медична і 4) Технічно-математична. Кожда секція була розділена на підсекції, відповідно до стислих наукових дисциплін. З'їзд тревав три дні. На з'їзді виголошено 159 наукових рефератів, які покривають усі ділянки наук.

У виданій книжці-звіті про з'їзд подано лише резолюції та короткий зміст рефератів. Та навіть з дуже короткого змісту видно, що українська наука, не зважаючи на несприятливі умовини емігрантського життя, розвивається нестримно своїми питомими шляхами. Надзвичайно багато нового матеріялу винайдено з передісторичної та старої історичної доби про український нарід і про його територію. Відшукано діячів української науки та штуки, про яких ніхто ніде не згадував, як, наприклад, найбільшого в світі тенора-співака Іванова з Полтавщини, що підчас царювання Миколи 1-го співав в Европі й не хотів повернутися в Росію на бажання царя, а тому цар наказав пресі не писати про нього нічого. Про Іванова лише закордонна преса писала як про найбільшого співака. Відшукано гравюри великого українського майстра Тарасевича, що вславився своїм мистецтвом при кінці XVI століття, а про якого тепер усі забули.

Сліди заснування українського козацтва знайдено ще в часах перебування Генуейців на побережу Чорного моря, коли вони наймали з мешканців українських степів спеціяльне військо та поліцію. Устрій того війська потім ляг в основу запорозького та козацького устрою, продовжуючи традиції того стародавнього козацтва.

Багато робіт зробили українські вчені в обсязі українського права, історії, чистих наук, медицини, фільольогії, економіки й т. п. Звертає на себе увагу реферат генерала В. Петрова про „Стратегічні кордони України", де він вияснює, що таке „стратегічні кордони", де вони повинні бути для України й відповідно до того де Україна повинна концентрувати свою промисловість, яка у війні має служити для армії.

Годі тут переповісти змісти всіх рефератів, бо й у книжці на 160 сторінок вони скорочені до крайньої можливости. Треба лише побажати, щоб ті велокої ваги матеріяли, які обговорено на з'їзді, не лишалися далі замкнутими для ширшого загалу, а щоб Українці знайшли засоби видрукувати повну збірку тих матеріялів, яких вистарчить на кілька великих томів.

Пороблені підсумки на другому науковому з'їзді вказують на те, що українська наукова думка не спить, а працює навіть у тяжких матеріяльних злиднях. Українська культура й наука нестримно збагачуються, хоч не в такій очевидячки мірі, як те повинно бути, колиб український нарід не був під окупаціями тих, що стараються всіми силами вбити ту культуру, припинити її розвиток, а українську науку поставити собі на службу.

В. К.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

Новини з життя Українців.

1.

На днях покінчив з успіхом Українець Роман Пекай вищий курс Selesmanship, Principal and Mechanical Arvertizing's в University College of Southern California.

2.

В Universal Microphone Co., в Inglewood, Calif., працює від кількох літ наш щирий Українець Теодор Ногаш, займаючи посаду головного механічного управителя, який від часу до часу уліпшує ріжні типи мікрофонів. Mr. G. R. Fouch, власник, і E. E. Griffith, заступець, які є обзнакомлені з українськими справами, тішаться успіхами нашого земляка. Коли би хтось з Українців хотів дістати інформації в справі купна в гуртовій ціні, прошу звернутися писемно в українській або в англійській мові впрост на повищу адресу.

3.

Богом та людьми забутий наш патріот з часів визвольної бортьби, старенький добр. Іван П. Петрушевич, стрийко през. Е.Петрушевича, по тяжкій хоробі приходить до здоровля, і далі працює над своїм винаходом, який покищо є в тайні. Бере живу участь в українськім життю, даючи лекції на ріжні теми в Українськім Клюбі під ч. 358 S. Boyle Ave., L. A. Хоч серце його замучене горем, а всеж таки далі б'ється, коли йде про боротьбу за кращу долю нашого народу.

4.

„Ех, коби в мене здоровля, розвалив би гранітову скалу та промостив би дорогу для визволення нашого менщого брата"... каже добр. Іван Орлик, наш ревний працівник. А дружина його Тетяна теж не дружина його Тетяна теж неменша патріотка від нього. В їхній хатині близь "Poppy Pick" перебували колись на вакаціях Александер Кошиць, Мирослав Січинський, Василь Авраменко, та багато гостей, для яких завжди була отворена їхня хата. Ось недавно пані Данис, вдова по д-рі Данисі з Сен Френсиско, свідома та щира Українка перебувала в них кілька місяців.

Гром. Орлик та його дружина працюють щиро на українській ниві, будучи теж у проводі Українського Клюбу, стараються що можуть для добра України і піднесення українського духа в Лос Енджелес.

5.

Наш відомий винахідник та електро-технік, гром. Р. Ґонсет, працює в своїй робітні над новим уліпшенням електричного світла. В короткім часі має випустити на ринок щось нового, що заінтересує і нас, Українців. Винахід певний та удачний, як запевняє винахідник. Його 18-літній син має Short Wave Radio Station і комунікується зі всіми частинами землі. Помагай Боже — батькови і синови. Мають обидва добрі голови і готові принести славу Україні.

6.

о. Р. Качмарський, по виздоровленню, задумує зорганізувати український хор. Сам диригент і бувший член хору А. Кошиця. Хоче знову своїми хоровими виступами звеличати українську пісню між чужинцями, як було три роки тому. Щасть Боже до задуманого діла!

7.

Українці порозкидувані по Каліфорнії як заблукані вівці. Всі шукають золота в пустинях та горах, інші управляють помаранчеві, цитринові та оріхові сади. Знов інші в Тихім океані рибу лапають, а деякі, головно помосковщені, над морем животища вигрівають. Є такі, що по тисячу безгрог тримають, а на українську справу ані сотика не дадуть. Багато доробились тут маєтків. Маємо українські споживчі склепи, ресторани, готелі, ґераджі та дечого більше.

8.

У вересні цього року, від 15 до 30 відбудеться 15-дневна вистава "Los Angeles County Fair", в Помоні, Кал. Останнього року були там виставлені деякі річи українського виробу, позичені гром. Т. Ногашами. Дістали нагороди. Що з тим роком буде? Здалось Українцям, які мають українські річи, взяти участь. Ану, відізвіться з цілої Америки! Присилайте та робіть славу Україні, а буде певний пожиток. Пишіть по інформації в українській або англійській мові до: R. P. Pekay, 3337 W. 63rd St., Los Angeles, який обзнакомлений з цими справами і який по можливости подасть всі інформації. Просимо залучити марки на відповідь. Хай відізвуться українські базарі, ризниці й особи, заінтересовані бизнесово в таких справах.

9.

Щодо приїзду Українців до Каліфорнії, а головно до Лос Енджелес, вступ вільний. Край приманчивий, а особливо Голивуд. Багато приїхали сюди з гріхами, а виїхали без них. Чому? Лос Енджелес місто туристичне, а не фабричне. Порозкидане навколо 30 квадратових миль. Можна закладати інтерес, але інтересований мусить бути консервативним, добрим бизнесменом і мусить знати тутешні обставини. Клімат умірковний та сприяючий здоровлю. Зими майже нема. Пізнати її хіба вечерами по густій мраці, почавши від листопада аж до лютого. Дні є теплі, а часом горячі. Тут в зимі дозрівають помаранчі та цитрини, а також усяка ярина. Кільканадесять миль від Лос Енджелес порозкидані купелеві лічничі місця на серцеві й ниркові недуги, на ревматизм, дихавицю і т. п. Тепер можна набути дуже дешево землю під управу овочевих садів, ярінових огородів та виноградових піль. Про всякі подібні й інші інформації пишіть до гром. Пекая.

Добре буде знати читачам, що 1933 року 180 тисяч японських емігрантів-продуцентів висилали з Каліфорнії на ринок Америки продуктів вартости понад 40 міліонів долярів. Що скажемо на те ми? Українці виросли на ріллі і є добрими управлячами землі. Чомуж і нам не бути каліфорнійськими продуцентами та не мати сполуку зі всіми українськими бизнесменами в Америці? Чи не варта над тим подумати?

Інформатор.

ДЕРЕВЛЯНИЙ ГОДИННИК.

В московському музею є по мистецьки виконаний з дерева кишеньковий годинник. У промірі має три центиметри. Ввесь механізм годинника також із дерева. Зробив його селянин Броников. Почав робити він цей годинник ще 1827 р. а скінчив шість літ пізніше. За все життя зробив десять таких годинників, які вважали рідкістю, тому коштували вони великі гроші. Один такий годинник купив навіть японський цісар. Та найцікавіше, що той деревляний годинник іще й сьогодні добре йде.

РУМУНСЬКІ ПРИПОВІДКИ.

Ліпший соломяний хлоп, ніж золота баба.

Я шляхтич, ти шляхтич — то хтож нам вичистить чоботи.

Хто попікся на горячій зупі, той дмухає напевно й на кваснє молоко.

Заки купиш хату, старайся конче настроїти для себе добре сусідів.

Там, де ведуть обильну кухню, годі рахувати на добру спадщину.

Хто йде голоден спати — певно не задовжився.

ЩО ДІЄТЬСЯ ТЕПЕР НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

(УП) На Далекому Сході йдуть тепер тихі змагання за посідання краю, що носить назву Монголія і була колись вітчиною славного Джінгісхана. Ціла зовнішня Монголія стоїть під зброєю. Ввесь монгольський нарід чекає на прихід Джінгісхана, який обєднав би всі монгольські племена та повів на підбій цілого світа, як це було колись. Тепер у Монголії є три політичні групи: революційна молодих Монголів, яку підпирає слабо Китай; група консервативна монгольських князиків, яку попирає Японія; і далі правляча тепер партія, яку попирає Москва. Система панування є комуністична. Всі три ґрупи є узброєні від стіп до голови і лише чекають терпеливо, коли буде війна. А що війна буде, в це вони не сумніваються. Ввесь край знаходиться в стані революції. Змагаються три системи: большевицька, себто теперішня урядова, мілітаристична, себто японська, і кольонізаційна, себто китайська. Вигляди на перемогу має мілітаризм. Зовнішня Монголія є формально під владою Китаю, а фактично під владою Москви. Манджурська Монголія має 2 міліони мешканців, а зовнішня лише 1 міліон. Мешканці манджурської Монголії ненавидять Китайців, бо ті забрали в них землю, і тому попирають Японців. Вона побоює й московську Монголію, бо не хоче колективізації. Боротьба тяжка тому, що московська Монголія має сильну армію, добре плачену Москвою, яка боронить себе і московську систему. Японія почала вже роботу між монгольськими князями, яким Москалі вже потрохи відбирають землю та колективізують. Успіхи також уже є значні. Загальне враження таке, що Монголи, які стоять під впливом Японії, переберуть загальний провід у цілій Монголії. Їм покоряться всі племена тому, що національне почуття у всіх Монголів сильно розвинене і всі вони ненавидять чуже ярмо. Спеціяльна група людей ходить по краю і проповідує монгольський месіянізм та прихід нового Джінгісхана.

ДІДУСІ ХОДЯТЬ ДО ШКОЛИ.

У Лондоні відкрили для дідів і прадідів школу в якій тих „школярів" учать про громадянське життя нинішньої Англії. Кілька разів у тижні мають дідусі виклади години, на яких учитель говорить про найновіші події. Обговорюють ріжні питання з господарського, політичного, суспільного та мистецького життя а також загально освітні питання. Потім „ученики" можуть на перерві закурити собі люлечку або заграти в карти.

„Ученик" може мати найменше 60 літ. Молодших до школи не приймають. Досі зголосилися до школи двіста „учеників", в більшости мужчин. Стрічаються тут старі знайомі, а як станть 85-літні школярі розповідати про свої досвіди, розуміється, що 60-літні „ґрінори" мусять замовкнути та набожно слухати. Старенькі ученики зі своєї школи є вдоволені та дякують основникам школи, що ось і для них зроблено дещо, коли зрештою лише молодь є в моді, суспільність дбає лише про потреби молоді. Можливо, що абсольвенти тієї школи тепер будуть жити в кращій злагоді із своїми синами та внуками, коли завдяки школі наблизилися до їх життя.

Золотий стандард.

— Алеж ця бранзолета не золота, а мосяжна!

— Так, так! Я також покинув уже золотий стандард!

Д-р Г. Ґ. Скеґар, (Шікаго, Ілл.)

ЧИ ПРИРОДА ЕКСПЕРИМЕНТУЄ?

На повищу тему виголосив д-р Д. Мек Карті, з Пенсильванійського університету, промову, в якій висловив свої погляди на способи, якими природа нищить людину. Зачавши від цього, що один із природних способів знищити людину то дати їй зуби, які мають вічно псутися, а при цім затроювати наш організм зародливими бациліями, які евентуально мають нас „вбити". Все це має статися десь коло пятьдесятки, і тому природа хоче позбутися людини із лиця землі в цім віці, бо людина вже пережила свій час.

Та цікава є річ, що людина не знає всього того. А не знає тому, бо всьо людство є параноїчно настроєне і уважає себе центром життя на землі. Більшої помилки людина не може зробити як вірити в ілюзію своєї „величі". А так властиво вона й є, що людина уважає себе „вищою" поміж іншими сотворіннями лише тому, що посідає „інтелект". А чи це правда, що людина є наймогутнішою між іншими тваринами на землі? Подумаймо лише про бацилі флу (інфлєнца) та про те, яке спустошення наніс він людській расі! А цей бацилі навіть не є звірем (animal), а лише найнижчого роду ростинним організмом!

Ніяк не можна собі пояснити, чому людина уважає себе „вищою" та не бачить цього факту, що природа вживає її лише для свого експерименту — й то лише біольогічного експерименту. Лише кільканацять тисяч літ цього процесу (експерименту) можна прослідити, й то лише з історичної сторони. Решта є здогади.

Хто знає — може за 30 тисяч років природа зовсім знищить людський рід на землі. А потім пічне новий експеримент із білими мурашками, або малпами. Цього ніхто не може ані твердити ані заперечити. Одно є певне, що природа любить лише сильного, а немічного добиває.

Ми знаємо, що теперішна людина має більше мозку містоту ніж її мав предавний пітекантропус, однак це ще не доказує нашу більшу мозкову силу. Бо коли будемо аргументувати лише порівнанням, то Атенець в Греції в Золотій Добі мав більше розуму як теперішний чоловік. Лише подумати, які чуда та діва творить у нашій віці такий ум як Плятон!

Поступ ми дійсно зробили від часу Плятона, але лише в напрямі транспортації і комунікації. Решта винаходів не належать до одної людини виключно, як наприклад електричне світло до Едисона. Над електричним світлом — ще далеко перед Едисоном — працювали Максвел, Геред, Маркони і Пупін.

Ніхто не докаже, що за останіх 2 тисячі літ наш ум побільшився. Навіть наші найкращі уми є гіршi від ума Аристотеля, хотяй мають вони (вчені) на поміч всі здобутки сучасної науки. Історія доказує недвозначно, що природа не цікавиться розумом (умом), а ще менше культурою та вигідним життям, яке доводить нас до скорішого знищення; лише, що природа вибирає для свого експерименту фізично сильних. Ми мусимо застановитися над знищенням давних культурних держав; ми мусимо застановитися над тим, чому Франція не втрималася на поверхні, хотяй в своїм часі вважала вона себе умом цілої Европи! Півтора століття тому пришла черга експерименту на Америку, а 15 літ тому на Росію. Росія не є заінтересована тепер у вищій цивілізації, або вищім життю — ні, вона є заінтересована в „новій ідеї". Це вже інша річ, чи Росія виграє щось цим експериментом „нової ідеї", але певним є, що коли „змякне", тоді піде дорогою інших держав — з забуттям, а природа вибере інший нарід для свого експерименту, або навіть іншу расу, можливо чорну, або жовту.

Знаючи таке завдання природи, сьогоднішний біольог не є жертвою параної*), і тому він взиває нас, щоби ми приглянулися добре та зрозуміли біольогічну підставу (базу) життя, бо лише це принесе нам отверезіння ума.

Ябки ми добре простудіювали соціольогію бактерій, або пчіл і мурашок, тоді ми перестали би казитися на полі большевицьких експериментів. Завважте, що експерименти людини не рівняються експериментам природи.

Людині головно треба знати щось конкретного про себе саму. Найважнішим є факт, що природа призначила для людини певну ціль поміж віком 18—20 і 45—50, себто: продовження свого роду. І хотяй наша скомплікована цівілізація прикриває ту ціль невинною плахтою, то всеж тут і там виривається на верх інстинкт репродуктивности. А найважніше зі всього в життю є: **"The greatest luxury in the world is not money or wealth or goods. The greatest luxury in life is the having of children, guarding them, watching them grow, bringing them along until they can go alone.**

"The biggest and the greatest thing that man produces is not an electric light or an airplane or a book, but a child well-balanced physically and mentally. He takes part in this as a God in real creation, but with his usual paranoia he disregards the woman who is all important."

Отож у цім періоді часу поміж 20—50 роком людина крім прокреації творить ще інші пожиточні річи. Не забудьмо, що власне в цім часі людина або щось доконає, або чогось научиться, або збере маєток, або забезпечить свою родину. А коли (людина) отих згаданих річей не зробить у цім часі, то вона вже ніколи їх не зробить.

І так як природа хоронить людину до пятьдесятки, так по пятьдесятці вона обертається проти людини та нищить її яко непотрібну та пережиту річ. Перші такі признаки показуються в цім, що всі зуби починають псуватися, а боляки розливають своє трійло в організм, атакуючи нирки і печінку, а це приносить ріжні недуги. Почавши від того часу, в людині нищиться один орган за другим, аж поки не наступить смерть.

Про ум також треба сказати, що він найбільше є продуктивний в часі репродуктивної сили, себто поміж 20 і 50 роком. У цім віці людина крім наукових здобутків має ще нахил до ріжних революцій та змін всесвітнього ладу. Бо... **"after fifty a man's brain has become too inflexible, more contemplative, and it works with the materials and ideas and processes acquired before fifty.**

If Nature were interested in brains, the man's brain would develop in dynamic pover after the procreative period had ended; and the brains of today would be better brains then the brains of Athens."

Отже природа переводить на нас свій експеримент. Коли ми стаємо їй непотрібними, вона нас нищить. Як нація не проявляє сили, природа нищить цілу націю. Як біла раса дегенерується, природа підносить і випихає жовту чи чорну расу до панування над світом. Як ціле людство не виявлятиме сили, природа теж його знівечить.

З огляду на це, що д-р Мек Карті має велику популярність у науковому світі, я переповів цілу його промову без ніяких змін.

*) Параноя — хронічне умове помдомагання.

На жаль.

— Деякі ваші трансакції є попросту кримінальні.

— На жаль лише деякі. Інакше я був би вже багатим чоловіком.

— Ваша донечка кинула мені своєю лялькою в голову.

— То нічого, ця лялька не розібється.

ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ В БЕРЛІНІ

(Допис).

Дня 7. червня заходами Українського Національного Обєднання (У.Н.О.) відбулося святочне публичне пошанування памяти Великого Борця за Волю України.

Як свому громадянству, так і чужинцям цим актом пригадалася сумна подія 25. травня 1926 року, відсвіжилася і нагадалася постать Національного Героя — Симона Петлюри і його історична роля в боротьбі за непереможну українську державницьку ідею.

Панахида в українській греко-катол. церкві з причин від У.Н.О. незалежних не могла відбутися, тому урочисту панахиду відправлено в православній церкві. Не дивлячись на не зовсім відповідний день — четвер — всежтаки багато публики взяло участь в жалібнім святі. Можна сказати, що було заступлене все наше громадянство без ріжниці напрямків (відсутній був лише гурток гетьманців Скоропадського-Скоропися). Були Німці й представники поневолених Москвою народів. В церкві співав хор. В руках у всіх свічки. При співі „Вічная память" за мученика Симеона всі впали на коліна... Все це робило відповідне враження, особливо на чужинців.

Після панахиди всі рушили з церкви до „Прагер Гавс" на Прагерплац на жалібну святочну академію; прибули сюди ще й інші особи, які не могли бути в церкві. — В салі „Прагер Гаус" на стіні бронзова маска С. Петлюри, роботи відомого нашого артиста-різбаря п. Ф. Ємця, яку він художньо декорував: навколо образа-маски С. Петлюри з дубових листів вінок, внизу півкругом полеві цвіти, які нагадують цілком наші з степів України і, як звичайно, синьо-жовта лента, обвита чорною крепою. Помітно, як всі звертають увагу на декорований образ.

Голова Українського Національного Обєднання (У.Н.О.), п. Федір Королів, відкрив жалібну академію та в змістовній і влучній промові змалював політичний бік події, її значіння, освітлив ролю і заслуги пок. С. Петлюри у визвольній боротьбі українського народу. Промова була сказана по українськи, а потім повторена німецькою мовою.

Після промови присутні повстанням змісць і хвилиною мовчанки вшанували память С. В. Петлюри. Далі п. д-р Іван Драбатий прочитав основну і вичерпуючу розвідку про важніші моменти з життя С. Петлюри.

Інших промов не передбачувано, алеж зворушені і захоплені чужинці зголосилися до слова, щоби щиро відізватись і звеличати наше національне свято. Отже промовляли ще представники від кольоній: грузинської, азербайджанської, туркестанської, уральських Татар, Вільних Козаків.

Всі промовці, віддавши належну честь і пошану нашому Національному Вождови, висловлювалися за тісніше зближення поневолених червоною Москвою народів та підкреслювали тверду віру в скоре звільнення всіх народів з рук окупанта.

На кінці дуже вдало хор відспівав „Як умру, то поховайте" та „Ще не вмерла України".

ЯК ЖИЄТЬСЯ УКРАЇНЦЯМ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

(УП) „Український Націоналіст", ч. 5, 1934, приносить цікаве зіставлення політичних процесів проти Українців за роки 1929—1933 на всьому просторі Західньої України. В це зіставлення не входять процеси комуністичні, бо їх не можна зараховувати до процесів політичних. Числа говорять самі за себе: 1929 р. 70 процесів, 1930 р. 27 процесів, 1931 р. 42 процеси, 1932 р. 58 процесів, 1933 р. 79 процесів. З того проти націоналістів: 1929 р. 22. (5%), 1930 р. 33 (3%), 1931 р. 66 (6%), 1932 р. 63 (7%), 1933 р. 68 (3%). Скількість оскаржених: 1929 р. 200, 1930 р. 122, 1931 р. 296, 1932 р. 351, 1933 р. 363. Засуджених було: 1929 р. 70%, 1930 р. 35.3%, 1931 р. 41.8%, 1932 р. 64.9%, 1933 р. 67.7%. Решту оскаржених звільнено. Дальше подається зіставлення висоти кар і 4 смертні присуди, 13 на досмертну тюрму, 2 по 20 років, 1 на 18 років, 7 по 15 років, 2 по 12 років, 8 по 10 років, 1 на 9 років, 11 по 8 років, 6 по 7 років, 16 по 6 років, 18 по 5 років, 32 по 4 роки, 39 по 3 роки, 68 по 2 роки і дальше безконечна скількість з меншими присудами. В сумі ці кари дають: 1929 р. 73 роки, 1930 р. 99 літ, 1931 р. 315 літ, 1932 р. 296 літ, 1933 р. 470 літ. У загальному біляно польського панування на Західній Україні такий: 4 смертні присуди, 13 досмертних та 1,252 літ тюрми для Українців, і те все за останних пять літ, все лише за те, що ці люди хотіли волі своїй батьківщині. І де тут справедливість? (На Україні кажуть, що справедливість поїхала по війні до Америки, бо там безпечніше).

Ріжниця.

— Як вам жиється?

— Спасибі, дуже добре, я пишу жарти, а моя жінка малює ілюстрації до них.

— Зімною є навпаки: я малюю ілюстрації, а моя жінка пише до них жарти.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

З родинної забави на Рідну Школу.

Громадяни Іван і Юлія Бдзіль справили на Зелені Свята родинну забаву, бо їх діточки, Ольга й Марія, приступили до першого причастя. На заклик підписаного чесні гості зложили на Рідну Школу $8, які вислано до краю через Обєднання. Жертвували: Пилип Ольховий $2; по $1: Павло Чайка, Онуфрій Шалапій, Марія Шалапій, Антін Спішак, Іван Ксіян, Іван Бдзіль.

П. Ольховий.

САВТ ГЛЕСТЕНБУРІ, КОНН.

Матерям Героїв.

З нагоди 25-літньої річниці вінчання наших громадян Гапкевичів відбулася в їх домі забава, підчас якої промовив за рідний край гром. Локоть, а п. Антоніна Коба заялась збіркою і зібрано $6.60, які переслано до Обєднання з призначенням для матерей покійних Біласа й Данилишина.

У. Ч. Х. з Гартфорд, Конн.

КОГОС, Н. Й.

Для Союза Українок.

Переслано до Обєднання $5 для висилки для Союза Українок у Львові. Це жертва Союза Українок в Когос, від. 34.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

На Рідну Школу.

Зібрано при ріжних нагодах $10 і вислано до Обєднання з призначенням для Рідної Школи. Жертвували: Тетяна Орлик $1.50; по $1: Розалія Козуб, Анна Мордус, о. Качмарський, Василь Мартин, Василь Мусій, Теодор Ногаш; Іван Орлик, Роман Пекай; Іван Мартин 50 ц.

Іван Орлик.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Музей Визвольної Боротьби.

Заходом Українського Червоного Хреста в Ню Йорку відбувся дня 4. березня жалібний концерт в память бл. п. Ольги Басарабової. В обидвох церквах, католицькій і православній, переведено при панахидах збірки і чистого доходу зі збірки і концерту було $50, які вислано до Обєднання з призначенням на будову Музею Визвольної Боротьби в Празі.

За Управу Червоного Хреста: Анна Середа, голова; Анна Гладун, секретарка, Марія Близнак, касієрка.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На інвалідів.

В укр. греко-кат. церкві Успення Пр. Діви Марії зібрано в часі Зелених Свят $10 і переслано до Обєднання для висилки українським інвалідам.

АКРОН, О.

Збірка в церкві.

В українській греко-кат. церкві зібрав о. Й. Дженджера $10.80 і переслав до Обєднання з призначенням для інвалідів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 2. червня помер Михайло Ядловецький, член 289 від. У. Н. Союза в Айрондіквойт, Н. Й. Покійний родився в 1880 році в Чишниках, повіт Рогатин. До У. Н. Союза вступив в 1926 р. Оставив одну дочку в старім краю. Похорон відбувся дня 5. червня. В. И. П.

Н. Головка, секр.

ПОЛЯКИ ЗАЦІКАВИЛИСЯ ПІДКАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ.

(УП) Польська газета „Дзєнік Познаньскі" з 6. 6. принесла передовицю про Підкарпатську Україну та комбінації, звязані з останньому часі з долею того куска нашої землі. В тій статті вилазить шило з мішка. Переповідається цілу історію того краю та піддається аналізі заяву Бенеша про вічну приналежність її до чеської републики. Вже в 1919 р. Українці тої частини України проголосили були свою злуку з Україною і лише збігом обставин були примушені відступити тимчасово від тої заяви. Цеж іще було тоді, коли там національна свідомість не була надто висока. Щож проте, зглядно про вартість заяви Бенеша, сказати тепер, коли нарід там уже освідомивсь? Дорікається в тій статті Чехам, що вони тим способом хотіли делікатно вколоти Польщу, значить, що в неї є також невирішена українська справа. Та зараз же питають, навіщо було Бенешеви робити таку прикрість Польщі, коли він сам на тому може стратити? Українська преса навіть того краю не дасть себе задоволити якоюсь там автономією. Отже, на думку цієї польської газети, краще було справи не видвигати, бо створення української держави на всіх її землях є небезпечне як для Чехів, так і для Поляків (а може й ще для когонебудь!). Ось тут і вилізло те шило з мішка. А деж польські наміри створити незалежну Україну, якими всюди так голосно жонглюється і на які злапався дехто з Українців, як риба на вудку в мутній воді?

ЦИТРИНА ЯК ЛІК.

Цитриновий сок є не лише скріплюючий додаток до води (лімонада), а часом є і добрим ліком проти болю голови, змішаний з чорною кавою. На філіжанку чорної кави вистане ложка цитринового соку. Цетрина є знаменитим ліком проти дифтерії, запалення горла, мігдалків. Пастер каже, що один грам цитринового соку в одній літрі води напевно вбиває всі бацилі.

Кров із носа й катар лікується з успіхом цитриновим соком так, що сок треба розпустити в воді та впорскувати до носа або намочити вату в сок і встромити цю вату до носа.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (19).

Нижче по течії ріки Тарзан побачив дві кози, що пили воду. Тарзан дав рукою знак полоненому заховатися в кущах і притаїтися там. Те саме зробив і Тарзан. Вже світало добре й щойно тепер Петрович міг уперше приглянутись тому, що схопив його в полон.

Червоний офіцир був уражений правильно-клясичною будовою тіла цього Геркуля. Тепер він бачив, що знаходиться в полоні людини білої раси, а не тубильця. Досі він ще не чув ні слова з уст велика й це його страшило. Він хотів і разом з тим боявся почути слова, які могли бути засудом його на смерть.

Кози повільно наближалися до кущів, де сидів Тарзан і Петрович. Навкруги була тиша, але кози не чули присутности людей, аж поки не підійшли до них. Тут Петрович скрикнув від несподіванки й здивування, коли побачив, як великан стрибнув на спину кози й голосно закричав голосом мисливця-дикуна.

Цей крик нагнав ще більшого страху в душу червоного офіцира. Тарзан розрізав на части козу й забрав з собою потрібні йому кусники козятини. Після того вони вирушили далі. Тарзан гнав поперед себе полоненого, який поняття не мав, куди вони йдуть. На третій день Тарзан прийшов, куди хотів.